

REVIZE SOCIÁLNÍCH DÁVEK – nejproblematictější ustanovení

RIZIKOVÉ USTANOVENÍ	NÁVRH	ODŮVODNĚNÍ	paragrafy zákona, kterých se to týká + stávající znění novely zákona	kazuistika, jaké má stávající znění novely dopad	námi navrhované znění paragrafu/ů novely	kazuistika, jaký bude mít námi navrhované znění dopad případně vysvětlit, jak zmírní negativní dopad novely	Kdo zpracuje
1.Odebrání složky dítě z dávky jako sankce za nechození do školy	Nespojovat složku dítě s povinnou školní docházkou.	Výzkumy ukazují, že odebrání dávky nevede ke zlepšení školní docházky, odebrání složky dítě z dávky nefunguje jako prevence vypadávání dětí ze sociálně slabších rodin ze vzdělávacího systému, ale jako trest pro rodiny ve složitých životních situacích. Tato sankce rovněž není příliš efektivní z důvodu velké časové prodlevy mezi sankcionovaným chováním (záškoláctvím) a samotnou sankcí (odebrání složky dítě z dávky). Kazuistika 1	Návrh v Zákoně o dávce státní sociální pomoci: § 39 odst. 3: Do součtu podle odstavce 1 se nezapočítává Částka podle odstavce 2 na nezaopatřené dítě, byla-li v případě Člena domácnosti vyslovena pravomocným rozhodnutím jeho vina za spáchání přestupku zanedbávání péče o povinnou školní				ČVT, Charita Bude mluvit Honza Černý (případn ě paní Beranov á)

			docházku takového dítěte nebo o povinné předškolní vzdělávání takového dítěte, a to po dobu 3 kalendářních měsíců ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí. <u>POZOR</u>, současné platné znění § 3 odst. 1, písm. e Zákona o pomoci v hmotné nouzi: Nestanoví-li tento zákon jinak, osobou v hmotné nouzi není osoba, která je osobou, které byla za neplnění povinností zákonného zástupce dítěte spojených s řádným plněním povinné školní				
--	--	--	---	--	--	--	--

			docházky uložen správní trest podle zákona upravujícího přestupky, a to po dobu 3 měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o uložení správního trestu.				
2.Při sankčním vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání ztráta složky Živobytí a vyřazení jedince z podpory domácnosti v oblasti bydlení	Zachování složky bydlení ve stejné výši i při vyřazení člena domácnosti z evidence uchazečů o zaměstnání.	Kromě ztráty složky Živobytí přijde člověk, který je sankčně vyřazený z evidence uchazečů o zaměstnání, o složku dávky na bydlení, v případě vícečlenné domácnosti podílově, v případě jednočlenné domácnosti zcela , což prakticky znamená ztrátu bydlení pro osoby sankčně vyřazené z evidence uchazečů o zaměstnání. Ohrožené může být bydlení i pro vícečlennou domácnost, kdy budou potrestáni ostatní členové domácnosti za pochybení jednoho, i v případě, že jeho chování nemohou nijak ovlivnit. Ani v současném systému nepřichází osoba, která je sankčně vyřazena z Úřadu práce o	Návrh v Zákoně o dávce státní sociální pomoci: § 16 odst. 1: Člen jednočlenné domácnosti, který není pracovně aktivní a není zranitelnou osobou, nemá nárok na dávku. § 34 odst. 2: Pokud je členem domácnosti osoba, která nemá nárok na dávku z důvodů, že není pracovně aktivní a zároveň není				Platform a pro soc. bydlení

	příspěvek na bydlení, zákon je daleko přísnější a pro mnoho lidí likvidační cestou. Ztráta bydlení nakonec vyjde veřejné rozpočty podstatně draž než zachování podpory bydlení i u lidí vyřazených z Úřadu práce. Sankce odebrání Životního minima je dostatečná. Ztráta nároku na podporu v bydlení v případě vyřazení z registrace uchazečů o zaměstnání má potenciálně katastrofický dopad na osoby ve finanční tísní. V současné úpravě ztrácela osoba vyřazena z registrace nárok pouze na složku/dávku Živobytí. I to je často velmi kritické, ale lze tuto situaci řešit například podporou z potravinových bank, v některých situacích i s pomocí MOP. Ztráta podpory bydlení by byla ovšem fatální prakticky ve všech situacích. Při nejoptimističtějších scénáři by si osoba vyřazená z registrace našla zaměstnání, ale i tak by byla minimálně s měsíčním (daleko pravděpodobně s dvou a více měsíčním) zpožděním s platbou	zranitelnou osobou, vypočte se v případě částky na bydlení výše částky se zohledněním této fyzické osoby, jde-li o náklady na bydlení pro tuto domácnost, s tím, že výše částky na bydlení se krátí o podíl, který činí podíl osob bez nároku na dávku na celkovém počtu členů domácnosti. § 14 Pracovní aktivita				
--	---	---	--	--	--	--

		nájmu. U těchto Žadatelů také nelze předpokládat, že naleznou v takto krátké době zaměstnání, které by jim pokrývalo Životní náklady a náklady na bydlení. Výzkumy navíc ukazují, že absence zaměstnání je u těchto domácností spojena se strukturálním znevýhodněním a nelze tak předpokládat, že by vyřazení vedlo k významné změně jejich zaměstnanosti. U zabydlování osob dlouhodobě bez domova je tato situace ještě podstatně složitější, neboť jejich (ve většině případů) nedignostikované duševní onemocnění jim komplikuje spolupráci s ÚP. Problematická je tato situace i u domácností, kde dochází ke krácení nároku na část dávky. Modelová situace 2					
3. Výše normativů neodpovídá reálným nákladům z bydlení.	Počítat náklady na bydlení dle cenových map, ne podle kombinace	Zákon počítá s výpočtem výše dávky skrz normativy určené vládním nařízením. Ty jsou ale vypočítávány způsobem, který neodpovídá reálné výši nákladů.	§ 24 Obecně normativy, výpočet výše ve všech městech		Zahrnout minimum výplaty dávky skrz obvyklé		

	normativů a vládního nařízení.	Typicky proto, že počítají nájemy skrz obecní byty, kterých je v ČR nedostatečné množství a nájemy v nich jsou téměř zpravidla nižší, než v komerčním nájmu. Dávky mají pomáhat především lidem, kteří jsou odkázáni na komerční nájem, tedy by se jejich výše měla počítat skrz obvyklé nájemné v dané lokalitě, zaznamenávané skrz cenové mapy.			nájemné dané lokalitě.		
3.Sankční vyřazení z úřadu práce na 6 měsíců i při méně závažném porušení povinnosti.	Zkrátit dobu sankčního vyřazení na 1 měsíc při méně závažném provinění, při závažnějším (odmítnutí pracovní nabídky bez zjevného důvodu) stanovit sankční vyřazení na 3 měsíce + vytvořit chráněnou dobu (v délce 6	Podmínky sankčního vyřazení z evidence Žadatelů o zaměstnání nejsou napříč ÚP sjednoceny a vyjasněny, je možné vyřazení např. na základě opomenutí schůzky na ÚP, které má za následek nemožnost se 6 měsíců evidovat. Toto opatření popírá psychologické důsledky nezaměstnanosti a zároveň dává obrovskou moc zaměstnancům úřadů práce “trestat” uchazeče o zaměstnání i za bagatelní pochybení a nijak nepodporuje	Současné platné znění, § 30 odst. 4 Zákona o zaměstnanosti: Uchazeč o zaměstnání, který byl vyřazen z evidence uchazečů o zaměstnání z některého z důvodů uvedených a) v odstavci 1 písm. a), b) a d),				RC

	měsíců) pro osoby opouštějící výchovný či léčebný ústav, léčebnu, dětský domov, detenční zařízení a věznice.	motivaci lidí evidovaných na úřadu práce. Při současném nastavení doby sankčního vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání dojde k odebrání dávky na půl roku, což způsobí lidem existenční problémy a budou nuceni zdroje kompenzovat nelegální prací či zadlužením se. Po šesti měsících mimo systém je obtížnější znovu uchazeče motivovat ke spolupráci a u části lidí hrozí rezignace na hledání legální práce. Některé z důvodů pro sankční vyřazení z ÚP: - nenahlášení pracovní neschopnosti v den, kdy lékař neschopenku vystavil - nedostavení se na schůzku bez závažného důvodu - ukončení pracovního poměru ve zkušební době V současné době znamená sankční vyřazení z ÚP velmi přísný	může být na základě nové písemné žádosti do evidence uchazečů o zaměstnání znovu zařazen nejdříve po uplynutí doby 3 měsíců ode dne vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání, pokud tento zákon nestanoví jinak, b) v odstavci 1 písm. e) a v odstavci 2, může být na základě nové písemné žádosti do evidence uchazečů o zaměstnání znovu zařazen nejdříve po uplynutí doby 6 měsíců ode dne vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání.				
--	---	--	---	--	--	--	--

		zásah do života uchazeče o zaměstnání i pro vcelku marginální porušení povinností či jen pro nevědomost. Oproti současnému stavu nová úprava sankce ještě zhoršuje. Nevidíme k tomu žádný důvod, už mnoho let se mluví o tom, že ÚP má být úřadem, na který se obrací uchazeči o zaměstnání pro pomoc a podporu. Místo toho se však role ÚP čím dál více posouvá ke “strašáku” pro nezaměstnané. Pokud chceme udržet co nejvíce lidí v legální práci, není možné je nechat půl roku bez jakékoli podpory kvůli velmi malým proviněním.					
4.Odebrání či nepřiznání složky dávky na bydlení kvůli kvalitě bydlení	Navrhujeme z návrhu odstranit nepřiznání a odebrání složky na bydlení kvůli kvalitě bydlení či ubytování, kterou žadatelé a příjemci nemohou ovlivnit, a	Nepřiznat či odebrat složku dávky na bydlení přitom znamená ztrátu bydlení domácnosti, nikoli řešení její situace. Modelová situace 3	Návrh v Zákoně o dávce státní sociální pomoci: § 20 (požadavky na byt) a § 21 (posuzování bytu), následně § 34, odst. 4: Není-li ve lhůtě podle § 21 odst. 2 orgán státní				Platforma pro soc. bydlení

	nahradiť ji sociální práci s domácností až do vyřešení její bytové situace a dále přispívat na bydlení ze strany státu jen za těch okolností, že byt bude obyvatelný, tzn. půjde elektřina, topení, teplá voda, dveře půjdou zamknout, byt bude bez plísňe.		sociální pomoci informován o zjednání nápravy stavu, v jehož důsledku byt nesplnil podmínky podle § 20, výše Částky na bydlení je 0 Kč, a to od počátku čtvrtého kalendářního měsíce následujícího po dni, ve kterém uplynula lhůta pro zjednání nápravy stavu, v jehož důsledku byt neplnil podmínky podle § 20. Řízení o snížení výše dávky nebo o jejím odejmutí podle věty první se nezačíná, pokud dojde k nápravě stavu alespoň do posledního dne třetího kalendářního				
--	--	--	---	--	--	--	--

			měsíce následujícího po dni, ve kterém uplynula lhůta pro zjednání nápravy stavu podle § 21 odst. 2.				
5.Veřejná služba není vykonávána v pracovně právním vztahu	Navrhujeme, aby veřejná služba byla vykonávána v rámci pracovněprávních o vztahu, a to vůči státní organizacím nebo obchodním korporacím, které vlastní stát či územně samosprávné celky. Případně vůči nestátním neziskovým organizacím.	Veřejná služba není vykonávána v pracovněprávním vztahu. To způsobuje nerovnost právního vztahu mezi osobou pobírající dávku a subjektem, u kterého je veřejná služba vykonávána. Navrhované změny přispějí k lepšímu začlenění osob požívajících dávku na trh práce. Klasický pracovněprávní vztah (zde nejčastěji DPP či DPČ) umožní lépe získat pracovní návyky, povede k lepšímu začlenění do pracovního kolektivu zaměstnavatele atd. Navíc je možné v rámci sociální práce vysvětlit důsledky uzavírání dohod o provedení práce a pomoci cílové skupině s prohloubení právní a finanční gramotnosti.	Návrh v Zákoně o dávce státní sociální pomoci: § 13 a následně Hlava IV, § 55 a 56. Konkrétně v § 56: (1) Veřejná služba je vykonávána na základě písemné smlouvy, která obsahuje jméno, popřípadě jména, příjmení, den, měsíc a rok narození a trvalý pobyt člena domácnosti, který bude vykonávat veřejnou službu, místo, předmět a dobu výkonu				Charita

		Navíc je umožněno, aby z veřejné služby měly zisk podnikatelské subjekty, které nejsou vlastněné státem.	veřejné služby, uzavřené s Úřadem práce, případně v dohodě s obcí nebo další osobou. (2) Při sjednání rozsahu pracovní doby, doby odpočinku, podmínek pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci se pro výkon veřejné služby použijí pracovněprávní předpisy obdobně. A § 55 odst. 3: Za výkon veřejné služby nenáleží odměna.				
--	--	---	--	--	--	--	--

6. Ochranná doba	Doplnění v § 30 odstavce 5 zákona o zaměstnanosti, který by zavedl ochrannou dobu 6 měsíců pro lidi opouštějící věznice a jiné instituce.	Při opuštění věznice nebo jiné instituce je těžké okamžitě začít plnit všechny povinnosti, jako je zajištění bydlení, práce, sociálních kontaktů a další. Adaptace na novou situaci vyžaduje čas a prostor. Ochranná doba je období, během kterého je lidem opouštějícím věznice a jiné instituce poskytována doba na zvyknutí si života na svobodě a rozvoj kompetencí bez hrozby sankce. Cílem ochranné doby je usnadnit reintegraci těchto osob do společnosti, předcházet recidivě a poskytovat jim potřebnou pomoc při návratu do běžného života.					RC, AOOV
------------------	---	--	--	--	--	--	----------

Kazuistika 1:

Rodina s 5 nezletilými dětmi, žijící v ubytovně v 1+1. Matka velice aktivní svým přístupem k výchově a vzdělání dětí, dlouhodobá oběť domácího násilí. Otec je násilník, neaktivní, nepracující. O vše se v této rodině stará a opatřuje Žena (matka). Na ní celá domácnost stojí. Matka je nyní na rodičovské dovolené, tudíž do rodinného rozpočtu nemůže přispívat.

Rodině, kvůli velké absenci dětí ve škole, byla odejmuto Životní minimum na dobu 6 měsíců. Opatření mělo zafungovat jako výchovný prostředek k tomu, aby děti do školy pravidelně docházely. Absentoval zájem pátrat po příčinách špatné školní docházky.

Matka neměla finanční prostředky, aby děti každodenně vybavila do školy svačinou. Obávala se, že si situace vyučující všimnou a budou informovat OSPOD, který dá podnět k odebrání dětí. Dalším častým důvodem absence ve škole byla nemoc v rodině. Celá rodina žila a spala v jednom pokoji, jakmile jeden člen rodiny onemocněl, ostatní byli záhy nemocní také.

Na rodinu měl postih, v podobě odejmutí Životního minima, katastrofický dopad. Hádky a domácí násilí vygradovalo, protože matka nebyla schopna otce donutit chodit do práce. Neměli co jíst, takže klientka několikrát do týdne byla závislá na potravinové pomoci z potravinové banky. Klientka děti posílala do školy nemocné, z obavy z dalších postihů.

Modelová situace 2

Modelovou situací, kde došlo ke krácení nároku na část dávky, může být **domácnost, kde je vyřazeno zletilé dítě, nebo partner (neaktivní v podpoře rodiny) z registrace na ÚP**. V současné situaci ztrácela domácnost pouze nárok na jeho část Živobytí, v nové úpravě by přišla i o část dávek na bydlení a dostala se tak do závažnějších existenčních problémů a byla by **vážně ohrožena udržitelnost bydlení**. U tří členné domácnosti by v případě vyřazení jedné z osob byla krácena podpora bydlení o 1/3.

Modelová situace 3

Sociálně slabá rodina s větším počtem dětí nemá šanci zajistit si „normální“ nájemní bydlení. Tudíž se vždy dostane k pronajímateli, který umí využívat chudobu ve svůj prospěch. Každý takovýto pronajímatel má přesně spočítáno, kolik peněz může po svých nájemnících žádat, protože má dobrý přehled o dávkách. Na typ a kvalitu bydlení nikdo nepohlíží. Bydlení je drahé neodpovídá požadovaným nákladům (plíseň, absence teplé vody, špinavé zdi, štěnice, chybějící zásuvky atd.). Měsíční úhrada činí kolem 20. 000 Kč za nájem a k tomu 2-3 000 Kč za služby spojené s bydlením. Rodina, která je v krizové situaci a akutně bydlení hledá, však i s takovouto alternativou nevyhovujícího bydlení souhlasí, protože by jinak zůstala na ulici a bez dětí.

Argumentace: